

HIYAR YETİŞTİRİCİLİĞİ

Hıyar (*Cucumis sativus* L.) Cucurbitaceae familyasının cucumis cinsinin bir yıllık bitkisidir. Bünyesinde %97 su bulunduran hıyarın kalorisi düşüktür. Bileşiminde vitaminler, enzimler, ve mineral maddeler bulundurulur. Baz fazlalığı gösteren bir sebze olması nedeniyle, özellikle proteinli besinlerin alınması sonucu vücutta artan asidin nötrleştirilmesinde yararlıdır.

EKOLOJİK İSTEKLERİ

Fide yetiştirme döneminde en uygun toprak sıcaklığı 18-20 C, hava sıcaklığı ise gündüzleri 20-24 C, geceleri 18-20 C olmalıdır. Yetiştiricilik döneminde gece 18-20 C, gündüz 26-30 C en uygun sıcaklıklardır.

Yüksek ışık ve sıcaklık koşullarında hıyar bitkisi m² den günde 2,5-4 lt su kaldırmaktadır. Harcanan bu suyun dengeli bir şekilde verilmesi gerekmektedir. Damla sulama sistemi bu açıdan çok uygundur. Seradaki hava nemi %60-80 arasında olmalıdır.

Toprak açısından seçici bir bitkidir. Drenajı iyi, eriyebilir tuz seviyesi düşük, hastalık ve zararlılardan temizlenmiş toprakları tercih eder. Hıyar yüksek tuz seviyesine çok hassas bir bitki olduğundan bu tip seralarda hıyar yetiştiriciliği yapmak mümkün değildir. Analiz sonucu toprak tuzlu çıkarsa en pratik metot seraların boş olduğu devrelerde göllendirme sulama yaparak toprağı yıkamaktır. Kumlu, hafif ve organik maddece zengin topraklar yetiştiricilik açısından idealdir.

Yetiştiriciliğin başlangıcında yaptırılacak toprak analiz sonuçlarına dayanılarak ihtiyaç duyulan gübreler toprağı verilmelidir.

YETİŞTİRME TEKNİĞİ

Serada hıyar yetiştiriciliğinde tozlanma ve dölleme sorunu olmayan partenokarp F₁ hibrit çeşitler, turşuluk amaçlı yetiştiricilik de ise kornişon tipi hıyar çeşitleri kullanılmalıdır.

Fide Yetiştiriciliği

Fide yetiştiriciliğinde toprak, dere kumu, çiftlik gübresinin değişik oranlarda karıştırılmasıyla oluşturulan, hastalık taşımayan harçlar, torf ya da torf perlit karışımı kullanılır. Harç olarak kullanacağımız materyal plastik torbalara yada viyollere doldurulup, bir gün önce sulanır. Tohum ekimi ilimizde ilkbahar yetiştiriciliği için Şubat ayının ikinci haftasında, sonbahar yetiştiriciliği için Temmuz ayının ikinci haftasında yapılır. Fideler 3-4 yapraklı olduğunda seradaki yerlerine dikilirler.

Dikim

Hazırlanan masuralar kuzey-güney istikametinde olmalıdır. Genellikle çift sıra yetiştiricilik 100X50X50 cm. mesafelerle yapılır. Çeşit özelliğine göre dikim mesafeleri

değişebilir. 240 m²lik bir seraya yaklaşık 400-450 adet fide dikilir. Fideler toprakları dağılmadan viyol veya torbalardan çıkarılarak yerlerine dikilir, can suyu verilir. Dikimde fidele- rin kök boğazının toprak üzerinde kalmasına ve can suyunun kök boğazına değmemesine özellikle dikkat edilmelidir.

Askiya Alma

Fideler yerlerine dikildikten sonra sıra üzeri boyunca yerden bir ip ya da tel çekilir. Aski ipinin bir ucu yerdeki ipe, diğer ucu yukarıdaki tele bağlanır ve bitki bu ipe sardırılır. İkinci bir yöntem ise, hıyarlar 10-15 cm. boylanınca dip kısmından ileride bitkiyi boğmayacak şekilde genişçe olmak şartıyla bir düğüm atılır ve diğer ucu özel askı çengelinde veya tepedeki tele bağlanır. Sardırma sırasında büyüme noktalarının zarar görmemesine dikkat edilir.

Budama

Bitki boyu 25-30 cm oluncaya kadar bu yüksekliğe kadar olan meyvelerin ve koltukların tamamı kesilir. Ancak ana gövdeden çıkan yapraklara dokunulmamalıdır. Bu işlemin yapılmasının ana sebebi bitkiyi güçlendirmektir. Bu dönemde bitkinin meyve vermesine müsaade edilirse, bitki yeterli kuvvete ulaşmamaktadır. Bundan sonra bitki tele ulaşmaya kadar ana gövdedeki çiçeklere dokunulmamalıdır. Yan sürgünlerde (koltuklarda) ise bir meyve bir yaprak bırakılarak koltukların ucu koparılır. Bitki teli aşip aşağıya doğru döndükten sonra ise koltuklar üzerinde iki meyve iki yaprak bırakılarak ucu kesilir. Ana gövde üzerinde oluşan meyvelere dokunulmaz. Ancak; eğri, şekilsiz ve standart dışı oluşan meyveler görülürse bunlar koparılmalıdır.

Son yıllarda budama işçiliğinden tasarruf amacıyla yan dallanması zayıf çeşitler geliştirilmiştir. Bitkinin daha iyi ışıklanma ve havalandırmasını sağlamak için görevini bitirmiş yaşlı ve hastalıklı yapraklarla, alt yan dal ve yapraklar temizlenir. Ayrıca askı ipine sarılmış sülükler bırakılıp, diğer sülükler toplanmalıdır.

Sulama ve Gübreleme

Hıyarın kök yapısı az su-sık su prensibinin benim-

senmesini gerekli kılar. Hıyarda kullanılacak su miktarı ve sulama aralığı ortamın sıcaklığına ve bitkinin boyuna bağlı olarak değişir.

Sera içinde birkaç yere, bitkinin kök derinliğinde çukur açarak, bu çukurların dip kısımlarında sistemden sızacak suyu takip etmek gerekir. Bu çukurlar iki meme arasında açılmalıdır ki, memeden çıkan suyun direkt etkisinde olmalıdır. Sistem çalıştırdıktan makul bir süre sonra bu çukurlar kontrol edilmeli ve dip kısımda su sızıntısı görülünce sistem kapatılmalıdır. Böylece seramıza göre bir sulama programı hazırlayabiliriz.

Çiçeklenme ve meyve bağlama döneminden itibaren bitkinin gelişmesine ve mahsul yüküne göre sulamalarla birlikte gübrelemeye başlamalı ve aşağıdaki gübre formları kullanılmalıdır.

- Azot ihtiyacı için: Amonyum Nitrat (% 33) ve Üre (% 46).
- Potasyum ve Azot ihtiyacını birlikte karşılamak için: Potasyum Nitrat (13-0-46).
- Fosfor ihtiyacı için: Fosforik asit.

Fosforik asit aynı zamanda tıkanan deliklerin açılmasında da kullanılır. Işık şiddetinin düşük olduğu geç sonbahar ve kış aylarında üre kullanımı tavsiye edilmez, soğuk mevsimde azotun nitrat formu kullanılmalıdır.

Damla sulama ile uygulanacak gübre miktarları, uygulanacak su miktarı ile orantılıdır. Genel tavsiye, her 1 litre suyun içinde ortalama 0,3 gram saf NPK bulunması şeklindedir. Pratik olarak ilk salkım oluşumundan, ilk hasada kadar uygulanan gübre oranı artırılır, ilk hasattan hasadın sonuna kadar uygulama oranı azaltılır.

Hasat

Hasat 2-3 günde bir, tam verim döneminde ise her gün yapılabilir. Hasat sabah erken veya akşam saatlerinde yapılmalı, hasatta bıçak kullanılmalıdır. Hasada gelmiş meyveler vaktinde toplanmalıdır. Aksi takdirde üstte meyve tutumu engellenir. **Hasat öncesi ilaçlama yapılmaz.**

HIYAR YETİŞTİRİCİLİĞİ

Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı
Şube Müdürlüğü

No: S/10
2018

SAMSUN İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ

<http://samsun.tarimorman.gov.tr>

E-Posta : samsun@tarimorman.gov.tr

Kılıçdede Mah. Abdülhakhamit Cad. No:5 55060 İlkadım/SAMSUN

Telefon : 0362 2313700 (3 Hat) Faks : 0362 2332163

SAMSUN
İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ